

**Kielikylpy Grani Språkbud tarvitsee terveet tilat lapsille ja henkilöstölle**

Terveydensuojelulaki (Terveydensuojelulaki 763/94) on yksiselitteinen: hengitysilman tulee olla laadultaan sellaista, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa. Lain 1§:n mukaan terveyshaitta on oire, sairaus tai sairastumisen vaara. Jokaisella lapsella Kauniaisissa on oltava mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen sairastumatta rakennuksista. Jokaisella varhaiskasvatuksen työntekijällä on oltava mahdollisuus tehdä työtään terveessä työympäristössä.

Kielikylpy Grani Språkbudin rakennus aiheuttaa oireita siellä oleville ja lapset ja työntekijät altistetaan vakaville terveysriskeille. Nykyisistä työntekijöistä iso osa oireilee: asthma, ihoärsytystä ja -punoitusta, keuhkoputken tulehduksia, hengitystieoireita. Työterveyteen on raportoitu tästä. Työntekijöitä on irtisanoutunut sisäilman vuoksi. Työhaastatteluista lähtee hakijoita pois ja yksikköön on vaikea saada henkilöstöä sisäilman vuoksi. Osa kaupungin varhaiskasvatuksen henkilöstöstä ei halua työskennellä Kielikyllyn tiloissa ja tämän vuoksi kaikkea toimintaa ei voida yksikössä järjestää muiden yksiköiden tapaan. Kaupungin sisäilmatyöryhmä on käsitellyt asiaa. Muualla tällaisia oireita aiheuttavia toimitiloja asetetaan käyttökieltoon - miksei täällä?

Yksikössä on tehty tutkimuksia 2023, mutta ongelmaa on vaikea paikantaa, kuten näissä asioissa yleensä on. Lasivillaa on havaittu ilmassa. Rakennuksen ongelmia on yritetty korjata tiivistyksillä ja sairaalatasen sisäilmapuhdistimilla. Ruotsalaiset (Norbäck 1990) ja japanilaiset (2020) tutkimukset vahvistavat, että huono sisäilma lisää oireita 20–30 %:lla, ja ilmanpuhdistimet eivät poista solumyrkkyjä.

Sisäilmaongelmien taustalla voi olla useita samanaikaisia ja toisiinsa vaikuttavia tekijöitä, kuten mikrobeja, kemiallisia yhdisteitä ja rakenteellisia puutteita, joiden yhteisvaikutukset ovat vaikeasti mitattavissa. Yksittäiset mittausmenetelmät ovat rajallisia, eivätkä välttämättä täysin kuvaa tilanteen kokonaisvaikutusta rakennuksen käyttäjiin.

Sisäilmaongelmat, kuten lasivilla, mikrobit ja VOC-yhdisteet, altistavat lapsia ja työntekijöitä vakaville riskeille. Tutkimukset (esim. Helsingin yliopisto 2017, THL 2018) osoittavat, että 20–50 % altistuneista lapsista sairastuu pysyvästi, jos altistusta ei poisteta. Astmariski kasvaa 30–50 % (Fisk & Mudarri 2007), ja oireet kroonistuvat ilman altistuksen loppumista.

Lapset ovat erityisen haavoittuvia sisäilmaongelmille, koska:

- Heidän hengityselimensä ovat vielä kehitysvaiheessa
- He hengittävät suhteessa enemmän ilmaa kehon painoon nähden
- Pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa kroonisen sairastumisen.

Kielikylpy-yksikössä tilannetta on jääty seuraamaan ja nyt on todettava, että nämä toimet eivät enää riitä. Vaikka osa ei oireilisi, se ei tarkoita, että vaarallisia tiloja tulisi käyttää. Sisäilmasairaus paranee vain altistusta välttämällä. Yksikin tapaus on liikaa. Ongelmien lisäksi huomioitavaa on, että rakennus on liikuteltavaa mallia, ei pysyvään käyttöön tehty, ja käyttöikänsä päässä.

Nykyinen rakennus on asetettava ensitilassa käyttökieltoon ja työ- ja päiväkotiyhteisön on viipymättä päästävä terveisiin tiloihin yhdessä mielekkään toiminnan jatkamiseksi. Esimerkiksi rakennus voidaan vaihtaa terveeseen vähintään saman kokoiseen parakkiin viipymättä joulukuun 2025 aikana - mieluiten nykyiselle sijainnille, tai vaihtoehtoisesti muulle sopivalle tontille. Investointimäärärahaan on varattava tätä muutosta varten rahoitus vastaavan kokoisten tilojen hankkimiseen tai vuokraamiseen.

Väliaikaisena ratkaisuna on tutkittava rakennuksen ylipaineistamista. Tämä voisi pitää sisäilmaa puhtaana määräajan, kun rakenteista ei pääsisi haitallisia aineita ilmaan, mutta menetelmä tuhoaa rakenteet lopullisesti. Menetelmää ei siis voi käyttää ennen kuin on varmaa, että rakennus puretaan. Ylipaineistus ei ole kestävä ratkaisu.

Nykytilanteessa lapset ovat pakotettuja viettämään päivänsä vaarallisessa rakennuksessa. Tämä paitsi heikentää oppimista ja viihtyvyyttä, pitkään jatkuessaan myös murtaa monen lapsen terveyden niin, etteivät nämä lapset koskaan selviä työmarkkinoille. Sairastuneet lapset ja koulupudokkaat aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä kuluja (100 000 €/henkilö vs. 8000 €/terve lapsi, YLE 2016).

KKO:n päätös (2022) tunnusti sisäilma-altistuksen ammattitaudiksi, korostaen korvausvelvollisuutta. Käyttökielto säästää terveydenhuoltokuluja ja inhimillistä kärsimystä.

Altistuksen jatkaminen on eettisesti ja taloudellisesti kestäväntöntä, erityisesti lapsille, joilla sairastumisriski on 20–50 %. Konservatiivisen arvion mukaan 20-30 % lapsista sairastuu pysyvästi, mikäli altistus ei lopu.

Kauniaisissa 15.9.2025

Suvi Kiesiläinen
Sonja Ahtiainen
Helka Hosia
Fredrik Waselius

Sami Niemi
Elina Moisisto
Virva Wahlstedt
Melina Näätänen

Sami Villa
Satu Mollgren
Irmeli Virkkula
Minna Aitola-Helkkula

Lisätietoja

1. Hyvinvoiva peruskoululainen maksaa yhteiskunnalle vuosittain 8 000 euroa, mutta koulupudokkaan kustannukset nousevat helposti 100 000 euroon.
<http://yle.fi/uutiset/3-8811458>
2. Helsingin yliopisto teki historiaa tutkimuksellaan: Myrkyllisen sisäilman ja sairastelun välillä on selvä yhteys
<http://yle.fi/uutiset/3-9471580>
3. KKO:n päätös altistumisesta työpaikalla ja korvauksesta ammattitaudin perusteella
<https://korkeinoikeus.fi/fi/index/ennakkopaatokset/kko202265.html>